

دریاچه کهر (دورود)

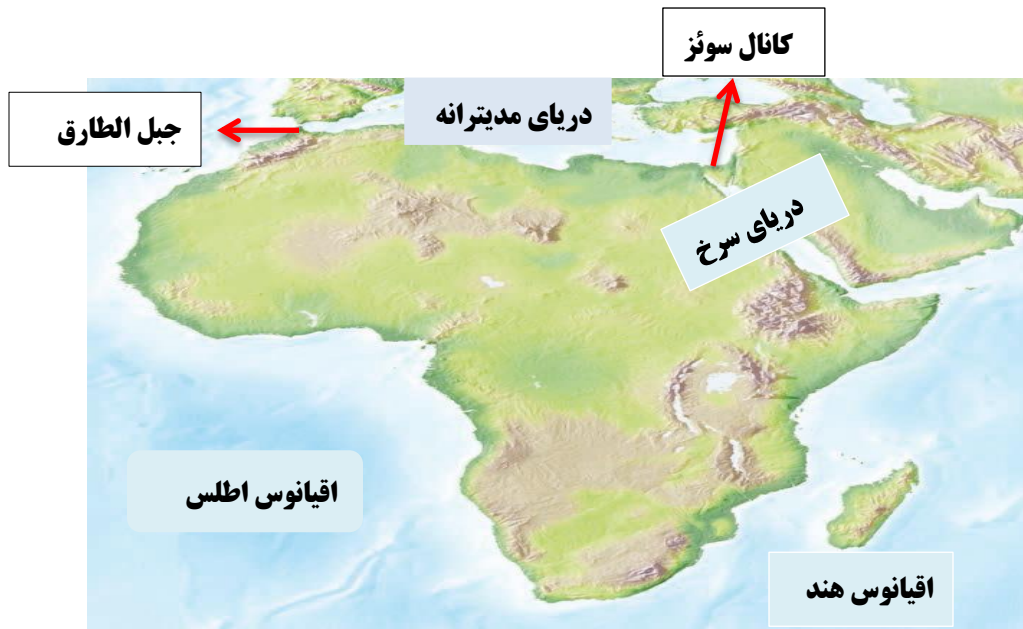

درسنامه، پاسخ فعالیت ها، نمونه سؤال

درس ۲۲

قاره آفریقا پس از آسیا دومین قاره وسیع جهان است.

قاره آفریقا در دو نیمکره شمالی و جنوبی گسترده شده و مدار **استوا** از وسط آن عبور می کند.

قاره آفریقا از **شمال** به دریای مدیترانه از **جنوب شرق** به اقیانوس هند از **شمال شرق** به کانال

سوئز و دریای سرخ از **غرب** به اقیانوس اطلس محدود می شود.

قاره آفریقا از سواحل دریای مدیترانه تا دماغه امید نیک امتداد یافته است.

آفریقا از طریق **کانال سوئز** از آسیا و از طریق **تنگه جبل الطارق** از اروپا جدا می شود.

* آفریقا، فلاتی وسیع و کم ارتفاع است، رشته کوه **اطلس** در **شمال غربی** تنها چین خوردگی مهم این قاره است.
* در **شرق** آفریقا بر اثر فرونشستن زمین یا شکستگی های بزرگ در پوسته زمین دریاچه های فراوان و آبشارهایی در مسیر رودها به وجود آمده است.

دریاچه ویکتوریا، دریاچه تانگانیا، دریاچه نیاسا مهم ترین دریاچه های شرق آفریقا می باشند.

قله های کلیمانجارو و کنیا در شرق آفریقا قرار دارند.

کناره های آفریقا برای پهلو گرفتن کشتی ها و ساختن بنادر مناسب نیست، زیرا این کناره ها صاف و بدون بریدگی (خلیج) است.

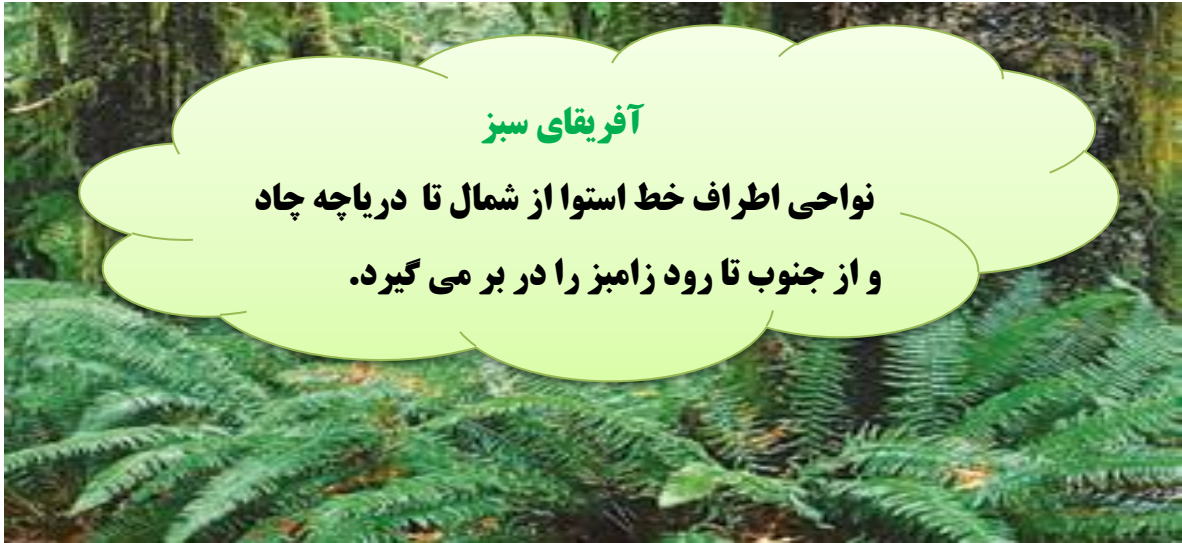
به علت عبور مدار **استوا** از وسط آفریقا این قاره دارای آب و هوای گرم می باشد و در بیشتر قسمت های آن زمستان دیده نمی شود.

خورشید در مناطق استوایی و اطراف آن تا مدار راس السرطان و راس الجدی عمود می تابد.

آفریقا از نظر بارش

در آفریقای سبز آب و هوا گرم و مرطوب و ریزش باران فراوان است

در آفریقای خشک میزان باران و رطوبت کاسته شده و آب و هوا گرم و خشک است.

بخش کوچکی از شمال آفریقا در مجاورت دریای مدیترانه دارای آب و هوای مدیترانه ای است.

رودهای نیل، کنگو، نیجر، اورانژ و زامبیز از رودهای مهم و پرآب آفریقا هستند.

رود نیل، طولانی ترین رود جهان است که از شهر قاهره پایتخت مصر عبور می کند و به دریای مدیترانه می ریزد.

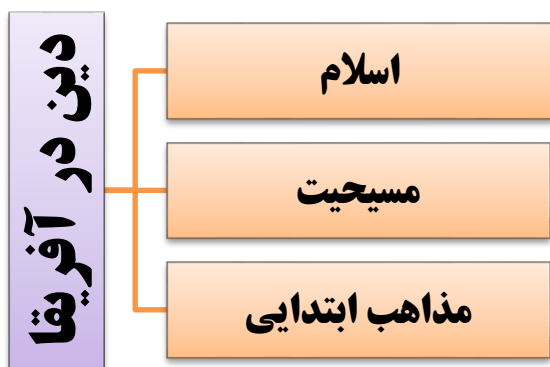
قاره آفریقا نسبت به وسعت خود جمعیت کمی دارد. بخش های وسیعی از بیابان بزرگ آفریقا و جنگل های انبوه استوایی، خالی از جمعیت است.

در طول پانصد سال گذشته استعمار اروپاییان، نسل کشی گسترده، عدم رعایت بهداشت، شیوع بیماری های مختلف، خشکسالی، قحطی های پی در پی و جنگ های داخلی از افزایش جمعیت در آفریقا جلوگیری کرده اند.

بیشتر مردم آفریقا از نژاد **سیاه پوست** هستند، مردم شمال صحرای بزرگ آفریقا که در مجاورت دریای مدیترانه زندگی می کنند و بخش کوچکی از جنوب قاره آفریقا، **سفیدپوست** هستند.

ساکنان کشورهای شمال صحرای بزرگ آفریقا مانند مصر، الجزایر و مراکش به زبان **عربی** صحبت می کنند. مردم سایر کشورهای آفریقایی به زبان **محلی** یا به زبان کشورهایی که قبلاً تحت نفوذ و استعمار آن ها بوده اند مانند **فرانسوی یا انگلیسی** صحبت می کنند.

در قاره آفریقا معادن **نفت، طلا، الماس، مس و جنگل های عظیم** وجود دارد.

عوامل توسعه نیافتگی اقتصاد آفریقا

عوامل خارجی

- * استعمار کشورهای اروپایی
- * غارت منابع کشورهای آفریقا
- * دخالت کشورهای قدرتمند در ایجاد جنگ و بحران

عوامل داخلی

- * شرایط سخت محیطی (آب و هوای گرم، بیابان ها و جنگل های انبوه)
- * وجود حکومت های استبدادی و وابسته
- * بیسوادی و آگاهی کم مردم
- * جنگ های داخلی
- * شیوع بیماری ها

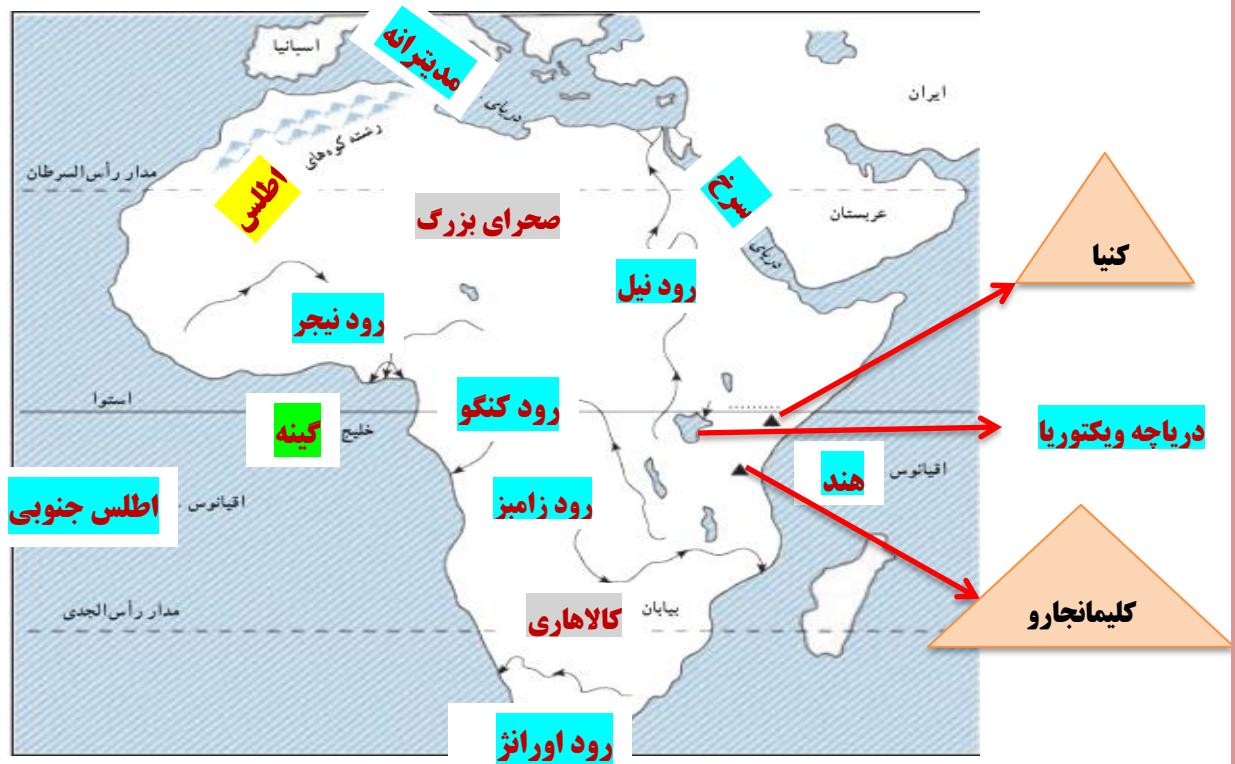
کشورهای قاره آفریقا، بیشتر صادرکننده محصولات معدنی و کشاورزی هستند.

در آفریقا، محصولات کشاورزی گرمسیری و استوایی چون **قهوه، کاکائو و کائوچو** تولید می شود.

سواحل شمال آفریقا در کنار دریای مدیترانه، پارک های ملی وحش و آثار باستانی کشورهای قدیمی، از جاذبه های مهم گردشگری در قاره آفریقا است.

پاسخ فعالیت ها

۱. کاربرگ شماره (۱۶)

۱. نام اقیانوس ها و دریاهای اطراف قاره آفریقا
۲. نام رشته کوهی که در شمال غربی آفریقا قرار دارد
۳. نام دو قله بلند آفریقا
۴. نام بزرگ ترین دریاچه آفریقا
۵. نام رودهای مهم آفریقا
۶. نام صحرای بزرگ آفریقا و بیابان کالاهاری
۷. نام خلیجی در غرب آفریقا

۲. در جدولی ویژگی های طبیعی آفریقا و اروپا را مقایسه کنید؟

آفریقا	اروپا	ویژگی
فلاتی وسیع و کم ارتفاع است، کوه های بلند و جلگه های وسیع نسبت به اروپا وسعت کمی دارند. ناهمواری های شرق آن در نتیجه گسل ایجاد شده اند.	اروپا به دوبرخشی اروپای جوان و پیر تقسیم می شود و بخش وسیع آن را جلگه های پهناور فرا گرفته اند و جنوب آن شامل رشته کوه های بلند آلپ می شود.	ناهمواری
قاره ای گرم و بدون زمستان است.	اروپا آب و هوایی معتدل دارد.	آب و هوا
دارای رودخانه های پر آب است، اما بیشتر رودهای آن به علت آبخازها و تنداب ها قابل کشتیرانی نیستند.	دارای رودهای نسبتا پر آب و دائمی است که بیشتر آن ها قابل کشتیرانی است.	رودها
سواحل آفریقا صاف و بدون بریدگی است و برای ساخت بندر مناسب نیستند.	سواحل اروپا دارای بریدگی ها و خلیج های زیادی است که برای ایجاد بندر مناسب است.	سواحل

۳. الف) آیا ویژگی های طبیعی یک ناحیه مثل آب و هوا، رودها و ... بر فعالیت های انسان و

زندگی او تأثیر دارد؟ چگونه؟ بله. زیرا تمامی فعالیت ها و نیازهای انسانی از تهیه خوراک و پوشاک و مسکن گرفته تا شیوه رفتارهای اجتماعی، خلیقات و تجارت همه از طبیعت تأثیر پذیرفته اند.

ب) به نظر شما ویژگی های طبیعی قاره اروپا برای فعالیت های انسانی مناسب تر است یا آفریقا؟

چرا؟ در کدام محیط انسان ها بیشتر باید تلاش کنند؟ اروپا. زیرا اروپا دارای آب و هوای معتدل، جلگه های وسیع و حاصلخیز، رودهای پر آب و قابل کشتیرانی و بارندگی فراوان است. مردم آفریقا برای سازگاری با طبیعت و گذران زندگی باید تلاش بیشتری انجام دهند.

ج) آیا انسان ها می توانند با مشکلات محیط طبیعی مقابله کنند و شرایط محیط را تحت کنترل خود دریاورند؟ بله. انسان می تواند با هر نوع شرایط کنار بیاید و بر شرایط سخت غلبه کند مانند مردم صحرای آفریقا که خود را با شرایط خشک و کم آب محیط سازگار کرده اند.

۴. الف) حدس بزنید تصویر (ا) کدام یک از جاذبه های گردشگری آفریقا را نشان می دهد؟

اهرام مصر و مجسمه ابوالهول

ب) چرا زیتون از محصولات مهم کشور مراکش است؟ زیرا کشور مراکش در سواحل دریای مدیترانه قرار دارد و زیتون نیز از محصولات ویژه آب و هوای مدیترانه ای است.

۵. از کاکائو چه استفاده هایی می کنیم؟ از کاکائو در تهیه ی انواع کیک، در انواع نوشیدنی و برای تزئین مواد غذایی مختلف و همراه با خامه (خامه شکلاتی) از پودر کاکائو، استفاده می شود.

۶. کائوچو چیست و از آن چه استفاده هایی می شود؟ کائوچو از گیاهان خاصی گرفته می شود، در واقع بیش از ۴۰۰ نوع گیاه وجود دارد که از شیرابه آن ها مقادیر مختلفی کائوچو به دست می آید. کائوچو به دلیل خواص کشسانی فوق العاده برای ساخت انواع محصولات اعم از لوازم بیمارستانی، وسایل خانگی و اسباب بازی مورد استفاده قرار می گیرد. این ماده در صنعت نیز کاربردهای فراوانی دارد.

۷. جدولی رسم کنید و آفریقا و اروپا را در موارد زیر مقایسه کنید.

اروپا	آفریقا	
از قاره های کم وسعت جهان است.	بعداز آسیا دومین قاره وسیع جهان است	وسعت
نسبت به مساحتش جمعیت بسیار متراکمی دارد.	نسبت به وسعت خود جمعیت کمی دارد.	جمعیت
رشد جمعیت در اروپا کاهش یافته است.	رشد جمعیت بالاست.	رشد جمعیت
محصولات کشاورزی آن بیشتر ویژه آب وهوای معتدل است و به علت مکانیزه بودن و شیوه های علمی کشت میزان تولیدات بالاست. محصولات مانند انگور، زیتون و مرکبات.	محصولات کشاورزی آن متنوع است از محصولات گرمسیری و استوایی گرفته تا محصولات مدیترانه ای در آن به عمل می آید مانند: قهوه کاکائو، پنبه و... که بیشتر به روش سنتی کشت می شود.	محصولات کشاورزی
صنعت در آن پیشرفت زیادی کرده و از قطب های مهم صنعتی جهان است. و تولیدات صنعتی بخش مهمی از صادرات آن ها را تشکیل می دهد.	به دلیل سیاست های استعماری اروپائیان در صنعت رشد نکرده اند و بیشتر تأمین کننده مواد اولیه کشاورزی و معدنی برای کارخانه های کشورهای صنعتی هستند.	صنعت
منابع و مواد معدنی آن کمتر از آفریقا است.	از نظر منابع طبیعی و مواد معدنی، غنی است.	منابع طبیعی

نمونه سؤال

در جاهای خالی کلمات مناسب قرار دهید.

۱. مدار **استوا** از وسط قاره آفریقا عبور می کند.
۲. قاره آفریقا از سواحل دریای **مدیترانه** تا دماغه **امید نیک** امتداد یافته است.
۳. تنها چین خوردگی مهم آفریقا **رشته کوه های اطلس** می باشند.
۴. در بخشی از شمال آفریقا آب و هوای **مدیترانه ای** حاکم است.
۵. بیشتر مردم آفریقا از نژاد **سیاه پوست** هستند.

درست و یا نادرست بودن عبارات های زیر را مشخص کنید.

۶. آفریقا فلاتی وسیع و کم ارتفاع است. **درست**
۷. از نظر بارش آفریقا به دو قسمت مرطوب و سبزه تقسیم می شود. **نادرست**
۸. آفریقا قاره ای با آب و هوای گرم و بدون زمستان است. **درست**
۹. قاره آفریقا نسب به وسعت خود جمعیت زیادی دارد. **نادرست**
۱۰. قاره آفریقا از نظر منابع طبیعی فقیر است. **نادرست**